

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

21.8.2020/615

Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tätä lakia sovelletaan, jollei muualla laissa toisin säädetä, henkilötietojen kokonaan tai osittain automatisoituun käsittelyyn sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilökisteri tai sen osa ja henkilötietoja käsitellään seuraavissa tarkoituksissa:

- 1) ulkomaalaisen maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua koskevien asioiden käsittely sekä niitä koskeva päätöksenteko ja valvonta;
- 2) Suomen kansalaisuuden saamista, säilyttämistä, menettämistä ja kansalaisuudesta vapautumista sekä kansalaisuusaseman määrittämistä koskevien asioiden käsittely ja päätöksenteko;
- 3) kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanotto, ihmiskaupan uhrien auttaminen sekä ilman huoltajaa olevan lapsen edustajatoiminta osana vastaanottoa ja näiden ohjaus, suunnittelu ja valvonta;
- 4) ulkomaalaisen sijoittaminen säilöönottoyksikköön, ulkomaalaisen kohtelu säilöönottoyksikössä sekä säilöönottoyksikön järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen;
- 5) kuntaan osoittaminen.

Silloin, kun henkilötietoja käsitellään edellä 1 momentin 1 tai 2 kohdassa säädetyissä tarkoituksissa, niitä käsitellään lisäksi myös kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Tässä laissa säädetään lisäksi oikeudesta saada oikeushenkilöitä koskevia tietoja 1 momentin mukaisissa tarkoituksissa.

Tätä lakia ei sovelleta Suomessa oleviin diplomaattisiin edustajiin eikä niihin kansainvälisten järjestöjen virkamiehiin, joiden asemasta määrätään Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suojelupoliisin tämän lain nojalla suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen

turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettua lakia ([1054/2018](#)), jäljempänä *rikosasioiden tietosuojalaki*. Muiden tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten tämän lain nojalla suorittamasta henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), jäljempänä *tietosuoja-asetus*, ja tietosuojalaissa ([1050/2018](#)).

Jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan oikeuteen saada tieto ja muuhun henkilötietojen luovuttamiseen viranomaisen henkilörekisteristä, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta säädetään.

3 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallennetaan 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa käsiteltävät muut kuin lyhytaikaisten viisumien käsittelyä ja päätöksentekoa koskevat tiedot sekä 1 §:n 1 momentin 2–5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettussa käsittelykäyttötarkoituksessa käsiteltävät tiedot. ([11.2.2022/122](#)).

Kukin viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti:

- 1) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 1–5 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 2) poliisi 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 3) suojelupoliisi 1 §:n 2 momentin käsittelytarkoituksessa;
- 4) Rajavartiolaitos 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 5) vastaanottokeskus 1 §:n 1 momentin 3 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 6) järjestelykeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 7) säilöönottoyksikkö 1 §:n 1 momentin 4 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 8) ulkoministeriö 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 9) edustusto 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 10) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1 §:n 1 momentin 1 ja 5 kohdan käsittelytarkoituksessa;
- 11) työ- ja elinkeinotoimisto 1 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa.

Kukin 2 momentin viranomainen toimii ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän rekisterinpitäjänä tallentamiensa tietojen osalta. Poliisin tallentamien tietojen rekisterinpitäjänä toimii Poliisihallitus ja Rajavartiolaitoksen tallentamien tietojen rekisterinpitäjänä Rajavartiolaitoksen esikunta. Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen rekisteröintitietojen rekisterinpitäjänä toimii kuitenkin Maahanmuuttovirasto.

Maahanmuuttovirasto vastaa ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmästä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain ([906/2019](#)) mukaisesti. Lisäksi

Maahanmuuttovirasto toimii ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmässä tietosuojasetuksen 28 artiklan ja 1 §:n 2 momentin käsittelytarkoituksessa rikosasioiden tietosuojalain 17 §:n mukaisena henkilötietojen käsittelijänä, sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan, rekisteröidyn omiin tietoihin pääsyn sekä henkilötietojen oikaisemisen, sähköisen luovutustavan, poistamisen ja arkistoinen toteuttajana muun rekisterinpitäjän lukuun siltä osin kuin Maahanmuuttovirasto ei ole rekisterinpitäjä.

4 §

Ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallennettujen tietojen käsitteleminen muussa kuin alkuperäisessä käsittelytarkoituksessa

Kukin rekisterinpitäjä saa käsitellä ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään tallentamia tietoja muuhun kuin alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen, jos tiedot ovat välttämättömiä mainitun viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi seuraavasti:

- 1) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista käsittelytarkoitusta varten tallentamia tietoja 1 §:n 1 momentin 2–5 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa;
- 2) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista käsittelytarkoitusta varten tallentamia tietoja 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa;
- 3) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista käsittelytarkoitusta varten tallentamia tietoja 1 §:n 1 momentin 1, 4 ja 5 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa;
- 4) Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista käsittelytarkoitusta varten tallentamia tietoja 1 §:n 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa;
- 5) järjestelykeskus 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista käsittelytarkoitusta varten tallentamia tietoja 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa.

Poliisilla on oikeus käsitellä ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään 1 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoituksessa tallentamia tietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ([616/2019](#)) 13 §:n 1 ja 2 momenttia.

Rajavartiolaitoksella on oikeus käsitellä ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään 1 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoituksessa tallentamia tietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain ([639/2019](#)) 16 §:ää.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske oleskeluluvan, oleskelulupakortin tai oleskelukortin hakijalta taikka muukalaispassin tai pakolaisen matkustusasiakirjan hakijalta otettuja sormenjälkiä, ellei muualla laissa toisin säädetä.

5 §

Kansallisen viisumitietojärjestelmän rekisterinpitäjät ja vastuunjako

Kansalliseen viisumitietojärjestelmään tallennetaan 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa käsittelytarkoituksessa käsiteltävät lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten viisumien käsittelyä ja päätöksentekoa sekä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettut kansallisen turvallisuuden suojaamista koskevat tiedot. ([11.2.2022/122](#)).

Ulkoministeriö, edustusto, Maahanmuuttovirasto, poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli saavat käsitellä tallentamia tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi 1 §:n 1 momentin 1

kohdan käsittelytarkoituksessa. Suojelupoliisi saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi 1 §:n 2 momentin käsittelytarkoituksessa.

Kukin 2 momentin viranomaisen toimii kansallisen viisumitietojärjestelmän rekisterinpitäjänä tallentamiensa tietojen osalta. Poliisin tallentamien tietojen rekisterinpitäjänä toimii Poliisihallitus ja Rajavartiolaitoksen tallentamien tietojen rekisterinpitäjänä Rajavartiolaitoksen esikunta.

Ulkoministeriö vastaa kansallisesta viisumitietojärjestelmästä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisesti. Lisäksi ulkoministeriö toimii kansallisessa viisumitietojärjestelmässä tietosuoja-asetuksen 28 artiklan ja 1 §:n 2 momentin käsittelytarkoituksessa rikosasioiden tietosuojalain 17 §:n mukaisena henkilötietojen käsittelijänä, sen mukaan kuin siitä erikseen sovitaan, rekisteröidyn omiin tietoihin pääsyn sekä henkilötietojen oikaisemisen, sähköisen luovutustavan, poistamisen ja arkistoinnin toteuttajana muun rekisterinpitäjän lukuun siltä osin kuin ulkoministeriö ei ole rekisterinpitäjä.

6 §

Kansalliseen viisumitietojärjestelmään tallennettujen tietojen käsitteleminen muussa kuin alkuperäisessä käsittelytarkoituksessa

Poliisilla on oikeus käsitellä kansalliseen viisumitietojärjestelmään 1 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoituksessa tallentamiaan tietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 13 §:n 1 ja 2 momenttia.

Rajavartiolaitoksella on oikeus käsitellä kansalliseen viisumitietojärjestelmään 1 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoituksessa tallentamiaan tietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 16 §:ää.

Tullilla on oikeus käsitellä kansalliseen viisumitietojärjestelmään 1 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoituksessa tallentamiaan tietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (650/2019) 15 §:n 1 ja 3 momenttia.

7 §

Käsiteltävät henkilötiedot

Rekisterinpitäjä saa käsitellä 1 §:ssä säädetyissä tarkoituksissa henkilön yksilöintitietoja, perhesuhdetietoja, edustajuustietoja, osaamista kuvaavia tietoja ja yhteystietoja sekä tietoja matkustusasiakirjoista ja ulkomaalaislain (301/2004) 96 §:n mukaisesta hakemusasian vireilläoloa osoittavasta kortista.

Rekisterinpitäjä saa lisäksi käsitellä:

1) hakemuksesta, esityksestä, pyynnöstä tai ilmoituksesta taikka näiden vuoksi tehdystä tiedustelusta tai kuulemisesta ilmeneviä tietoja;

2) asian käsittely-, selvitys- ja päätöstietoja;

3) tietoja, jotka koskevat vastaanottopalveluita ja muuta vastaanottoon kuuluvaa toimintaa, edustajan yksilöinti- ja yhteystietoja sekä tietoja, jotka koskevat edustajaksi määräämistä, edustajan vapauttamista tehtävästään ja edustajantehtävän lakkaamista sekä edustajatoiminnan ohjauksessa, suunnittelussa ja valvonnassa tarvittavia tietoja;

4) tietoja siitä, milloin ulkomaalainen on sijoitettu säilöönottoyksikköön ja milloin hän on poistunut sieltä, tietoja säilöönoton järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja säilöön otettujen ulkomaalaisten asianmukaisen kohtelun turvaamiseksi sekä tietoja säilöön otettua ulkomaalaista tapaamassa käyvistä ja muista säilöönottoyksikössä vierailevista henkilöistä ja muita tapaamiseen tai vierailuun liittyviä tietoja;

5) tietoa siitä, mihin kuntaan henkilö on osoitettu.

Rekisterinpitäjä saa lisäksi käsitellä havaitsemiaan tai sille ilmoitettuja huomiotietoja, joiden voidaan olosuhteiden tai henkilön käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rekisterinpitäjän toimivaltaan valvoa henkilön maahantuloa ja maassa oleskelua koskevien edellytysten olemassaoloa tai päättää Suomen kansalaisuuden saamisesta ja menettämisestä taikka velvollisuuteen huolehtia palveluksessaan olevien työturvallisuudesta. Huomiotietoihin on liitettävä tieto tietojen antajasta tai tietolähteestä sekä arvio tämän luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta. Huomiotietoja ei saa käyttää päätöksenteon perusteena.

Rekisterinpitäjä saa lisäksi käsitellä perheenjäsenten, samassa taloudessa asuvien henkilöiden ja Suomessa olevien vastaanottajien henkilötietoja sekä ulkomaalaisen työntekijän palvelukseensa ottavan henkilötietoja.

8 §

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely

Rekisterinpitäjä saa käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja vain, jos käsittely on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

9 §

Muukalaispassi- ja pakolaisen matkustusasiakirjahakemusta varten otettujen sormenjälkitietojen käsittely

Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan hakijalta otetut sormenjäljet tallennetaan ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään. Sormenjälkiä saavat käyttää Maahanmuuttovirasto, poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli silloin, kun se hoitaa rajatarkastusviranomaisen tehtäviä, sekä ulkoministeriö ja edustusto.

Oikeus sormenjälkitietojen käyttöön on vain sillä, jonka työtehtävien hoitaminen sitä välttämättä edellyttää. Sormenjälkiä saa käyttää vain henkilöllisyyden varmistamiseksi ja muukalaispassin tai pakolaisen matkustusasiakirjan valmistamiseksi. Poliisilla on lisäksi oikeus käyttää sormenjälkitietoja noudattaen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 15 §:n 2 momenttia. Tietojen käyttöön oikeutetulla on oikeus ottaa rekisteröidyltä sormenjäljet ja verrata niitä rekisteröityihin sormenjälkiin. Vertailua varten otettuja tietoja saadaan käyttää vain vertaamisen ajan, ja ne on hävitettävä välittömästi vertailun jälkeen.

10 §

Oleskelulupahakemusta, oleskelulupakorttihakemusta ja unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttihakemusta varten otettujen sormenjälkitietojen käsittely

Oleskeluluvan, oleskelulupakortin ja unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin hakijalta otetut sormenjäljet tallennetaan ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmään. Sormenjälkiä saavat käyttää Maahanmuuttovirasto, poliisi, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos, Tulli silloin, kun se hoitaa rajatarkastusviranomaisen tehtäviä, sekä edustusto.